

Ár 2011, föstudaginn 18. mars er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Auður Inga Ingvarsdóttir, formaður, Geir Arnar Marelsson, Jóhann Tómas Sigurðsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir og Guðlaug B. Ólafsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 41/2010**:

M
gegn
Fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 1. nóvember, 2010 með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 15. október s.á . Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 3. nóvember 2010, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust þann 29. nóvember 2010. Var bréfið sent sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 30. nóvember 2010, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir frá sóknaraðila bárust þann 14. desember 2010 og bréfi dags. 6. janúar 2011. Formaður nefndarinnar vék sæti vegna vanhæfis og tók varaformaður við málinu.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 14. janúar, 17. febrúar, 3. og 18. mars 2011.

II.

Málsatvik.

Sóknaraðili gerði samning um einkabankaþjónustu við gamla F þ. 11. október 2007. Með ákvörðun Fjármálaeftirlitsins þ. U tók varnaraðili við tilteknum skuldbindingum gamla F þ.á.m. réttindum og skyldum skv. samningum um vörslu og eignastýringu við viðskiptavini gamla F. Viðskipti sóknaraðila við einkabankaþjónustuna voru annars vegar fasteigna- og lóðaviðskipti og hins vegar kaup á skuldsettum afleiðutengdum skuldabréfum. Þ. 9. nóvember 2007 tók sóknaraðili lán kr. 30.000.000.- með veði í fasteign sem hann hafði nýlega fest kaup á og hafði greitt að fullu með eigin fé sem hann hafði fengið sem arðgreiðslu úr fjölskyldufyrirtæki sóknaraðila. Einnig tók bankinn veð í fasteign sóknaraðila sem jafnframt var heimili hans. Lánið var veitt í blöndu af erlendum gjaldmiðlum sem greiddir voru inn á reikning sóknaraðila í vörslu hjá einkabankaþjónustunni. Hinir erlendu fjármunir voru svo ávaxtaðir í ýmsum verðbréfum af einkabankaþjónustunni fyrir hönd sóknaraðila. Þann 11. október 2007, á sama fundi og sóknaraðili gerði samning við gamla F um einkabankaþjónustu, gerði sóknaraðili samning um kaup á skuldsettum afleiðutengdum skuldabréfum, svo nefndum FIM EM Alpha. Þ.e. blöndu af kúlulánaskuldabréfi og afleiðu á erlendar hlutabréfavísitölur með 6 ára líftíma að andvirði ríflega 600.000.- EUR. Fjármagnaði sóknaraðili kaupin með láni hjá gamla

F. Lagði sóknaraðili jafnframt fram tryggingu fyrir um 15% af kaupverðinu 90.000.- EUR. Lánasamningurinn er dagsettur 24. október 2007. Í mars 2010 og 1. júlí s.á. bauð varnaraðili sóknaraðila höfuðstólslækkun á lánunum sem varnaraðili hafnaði á grundvelli þess að bankinn hafi misnotað vankunnáttu hans í fjármálum og traust á starfsmönnum bankans.

Þann V greip Fjármálaeftirlitið inn í rekstur gamla F á grundvelli laga nr. 125/2008 og tók yfir vald hluthafafundar í bankanum, vék félagsstjórn frá störfum og skipaði skilanevnd yfir bankanum. Þann U tók Fjármálaeftirlitið ákvörðun um ráðstöfun eigna og skulda gamla F.

Sóknaraðili vísaði málinu til úrskurðarnefndarinnar 1. nóvember 2010.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess annars vegar að öll viðskipti með veðbréf á grundvelli svokallaðs eignastýringarsamnings verði felld niður og úrskurðað að bankinn endurgreiði kr. 21.222.713 sem sé sú fjárhæð sem tapaðist í umræddum viðskiptum. Þá verði aflétt persónulegri ábyrgð sóknaraðila á láni sem tryggt er m.a. með veði í fasteigninni A, auk þess sem gefin verði út veðbandslausn vegna A. Sóknaraðili byggir á því að bankanum hafi mátt vera ljóst að sóknaraðili var reynslulaus í fjármálum og fjárfestingum og byggði traust sitt til bankans á áralöngum viðskiptum við fjölskyldu sóknaraðila. Hafi bankanum verið gert það ljóst af hálfu fjölskyldu sóknaraðila að tilgangur arðgreiðslunnar hafi verið að gera sóknaraðila kleift að kaupa sér húsnæði og öðlast reynslu af fjármálum. Þá hafi þau skýru fyrirhæfi verið gefinn af hálfu fjölskyldu sóknaraðila að þessum fjármunum ætti ekki að verja til áhættufjárfestinga. Þrátt fyrir það hafi starfsmenn bankans ekki séð ástæðu til að útskýra rækilega þá áhættu sem væri til staðar og hvaða fjárfestingarkostir væru eðlilegir og skynsamlegir miðað við markmið fjárfestingarinnar og þekkingu viðskiptavinarins.

Þá krefst sóknaraðili þess að kaupin á FIM EM Alpha verði látin niður falla og kaupverðið (ásamt tryggingafé) 690.000. EUR verði endurgreitt auk vaxta frá 24. október 2007. Byggir sóknaraðili á því að sú ráðgjöf sem bankinn veitti sé ekki í samræmi við þær kröfur sem viðskiptavinir fjármálafyrirtækja megi almennt gera ráð fyrir og gerðar eru í lögum, t.d. 5. gr. laga nr. 33/2003j nú 15. gr. laga nr. 108/2007j um að fjármálafyrirtæki veiti ráðgjöf í samræmi við markmið viðskiptavinarins og 4. gr. laga nr. 33/2003, sbr. nú 5. gr. laga nr. 108/2007 um góða viðskiptavenju. Frumkvæði að þessum viðskiptum hafi alfarið verið bankans sem þekkti forsendur sóknaraðila um áhættulítil viðskipti en hafi allt að einu ráðlagt sóknaraðila um kaup á flókinni fjármálaafleiðu sem sé með áhættusömustu viðskiptum sem hægt sé að stunda og auk þess ætluð fagfjárfestum.

Sóknaraðili kveður fjárkröfur settar fram til skýringar en um sé að ræða viðurkenningarkröfur, þ.e. krafist er viðurkenningar á skyldu varnaraðila til að greiða sóknaraðila. Ekki þurfi að skýra kröfu um afléttingu veðskuldbindinga og veðbandslausn frekar.. Um aðild varnaraðila að málinu vísar sóknaraðili til úrskurðar úrskurðarnefndar dags. 7 apríl 2010 í máli nr. 52/2009 og Hrd. Nr. 442/2009.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess aðallega að kröfum sóknaraðila verði vísað frá nefndinni eða hafnað vegna aðildarskorts. Til vara krefst varnaraðili þess að öllum kröfum sóknaraðila verði vísað frá nefndinni á grundvelli e-liðar 6. gr. samþykktar nefndarinnar.

Aðalkröfu sína byggir varnaraðili á því að krafa sóknaraðila byggi á ætluðum mistökum starfsmanna gamla F, en F geti ekki borið ábyrgð á þeim. Kröfunni sé beint að röngum aðila. Varnaraðili andmælir því að hugsanleg bótaskylda hafi flust til varnaraðila með ákvörðun Fjármálaeftirlitsins þ. U heldur hafi honum með ákvörðuninni verið falið að ráðstafa tilteknum eignum og skuldum gamla F á Íslandi, frá og með því tímamarki sem ákvörðunin var tekin. Krafa sóknaraðila eigi rætur að rekja til rekstrar gamla bankans og beri varnaraðili ekki ábyrgð á því. Með umræddri ákvörðun Fjármálaeftirlitsins hafi verið stofnað til nýs og sérstaks skuldasambands milli sóknaraðila og varnaraðila þar sem varnaraðili kom í stað gamla F. Hér hafi því ekki verið um eiginleg kröfuhafa- og/eða skuldaraskipti að ræða og sé varnaraðili því ekki ábyrgur gagnvart meintrar saknæmrar háttsemi eldri skuldara. Því til stuðnings bendir varnaraðili á dóm Héraðsdóms Reykjavíkur frá 8. október 2010 í máli E-10867/2009 þar sem dómurinn sýknaði stefnda, varnaraðila sökum aðildarskorts og féllst á að með ákvörðun Fjármálaeftirlitsins frá U hafi ekki verið mælt fyrir um almennt framsal kröfuréttinda heldur tilteknum eignum, réttindum og skyldum gamla F ráðstafað til varnaraðila sem var stefndi í málinu. Því eigi að vísa málinu frá úrskurðarnefndinni eða hafna eftir því sem nefndin telur betur samrýmast fyrri úrlausnum og réttarfarsreglum þar að lútandi.

Varakröfu sína byggir varnaraðili á því kröfur sóknaraðila séu óljósar og meðfylgjandi gögn ófullnægjandi.

VI.

Niðurstaða.

Í málinu krefst sóknaraðili þess í fyrsta lagi að öll viðskipti á grundvelli eignastýringasamnings verði felld niður og úrskurðað að varnaraðili endurgreiði sóknaraðila þá fjárhæð sem tapast hafi í umræddum viðskiptum eða geri hann eins settan og að viðskiptin hefðu aldrei farið fram. Þá krefst sóknaraðili þess að aflétt verði persónulegri ábyrgð af sóknaraðila á láni tryggt með veði í fasteign sóknaraðila og gefin út veðbandslausn. Ennfremur krefst sóknaraðili þess að kaup á FIM EM Alpha verði látið niður falla og kaupverðið ásamt tryggingafé EUR 690.000 verði endurgreitt auk vaxta. Varnaraðili krefst þess aðallega að málinu verði vísað frá eða hafnað vegna aðildarskorts, en til vara að kröfum sóknaraðila verði vísað frá á grundvelli e-liðar 6. gr. samþykktar nefndarinnar

Sóknaraðili beinir kröfum sínum gegn F, en F (áður FF) var stofnaður eftir hrun gamla F í október 2008. Með ákvörðun Fjármálaeftirlitsins frá U var nánar tilgreindum eignum og skuldum gamla F ráðstafað til FF (nú F) Samkvæmt 5. tölul. ákvörðunar FME tók F (þá FF) við starfsemi sem gamli F sem hafði haft með höndum og tengdist hinum framseldu eignum. Samkvæmt ákvörðuninni tók nýi bankinn við réttindum og skyldum samkvæmt vörslu- og eignastýringarsamninga við viðskiptavinum gamla F frá sama tíma.

Krafa sóknaraðila lýtur að því að honum verði bætt tjón sem hann telur sig hafa orðið fyrir vegna ráðgjafar og umsýslu starfsmanns gamla F í október 2007. Þegar metið er hvort að slík skaðabótakrafa hafi flust frá gamla F til F með ákvörðun

Fjármálaeftirlitsins þarf í fyrsta lagi að líta til þess er kemur fram í ákvörðuninni. Þá ber að hafa hliðsjón af tilgangi ákvörðunarinnar og þeirra laga sem ákvörðunin byggir á.

Í ákvörðun Fjármálaeftirlitsins frá U er kveðið á um að varnaraðili taki frá og með P við réttindum og skyldum samkvæmt vörslu- og eignastýringasamningum við viðskiptavinum gamla F á Íslandi. Tilgangur með stofnun hins nýja lögaðila er að viðhalda þeirri þjónustu sem slíkir samningar fela í sér og tryggja þar með virkni fjármálakerfisins. Verður ekki ráðið af ákvörðuninni að hún feli í sér almennt framsal kröfuréttinda. Því verður að telja að kröfur vegna tjóns sem starfsmenn gamla F kunna að hafa valdið viðskiptavinum bankans hafi ekki verið fluttar yfir til varnaraðila með ákvörðun Fjármálaeftirlitsins frá U um ráðstöfun eigna og skulda gamla F. Því ber varnaraðili, F, ekki ábyrgð á tjóni því sem sóknaraðili kveðst hafa orðið fyrir og verður því ekki fallist á kröfur hans.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfum sóknaraðila M, á hendur varnaraðila, F er hafnað.

Reykjavík, 18. mars 2011.

Auður Inga Ingvarsdóttir

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Guðlaug B. Ólafsdóttir